

**Examensarbete
Kandidat
2010**

Marino Valle

Blå sång av röda starar

Handledare: Ragnhild Sjögren

Musikerprogram, konstnärlig kandidat examen, profil Jazz

Institutionen för jazz

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Innehåll

Bakgrund	3
De första banden.....	4
Storband.....	5
Erfarenheter	7
Funderingar kring examensarbete	7
The Red Starlings	8
Lite om hur vi träffades	9
Examenarbetets syfte.....	11
Vision	11
Drömmar om en första skiva	11
Musiken.....	12
Eget komponerande	12
Sången i fokus	14
Andras material	15
Vägen till examenskonserten.....	15
Få reptillfällen	15
Projektets resultat	16
Vad har jag lärt mig av detta?.....	18
Musikaliska referenser.....	19

Bakgrund

När jag var liten lyssnade jag på och inspirerades av mina föräldrar som ofta sjöng hemma. Det kunde ofta vara så att mamma lagade mat i köket och nynnade på en melodi medan pappa var i vardagsrummet och sjöng något annat. Jag minns att jag tyckte de sjöng väldigt vackert och säreget. Mamma sjöng ofta molliga och melankoliska tongångar på både finska och svenska och pappa sjöng antingen en jugoslavisk hitlåt, en traditionell kroatisk folksång eller en mexikansk kärleksballad. Detta tillsammans med ett intensivt lyssnande på musik på radion och föräldrarnas LP-skivor och singlar tror jag utgjorde en grund för mitt musikintresse. Ingen i min familj var verksam inom musiklivet eller spelade något instrument under min uppväxt, mer än att de ofta sjöng hemma.

När jag blev äldre fanns alltid musiken nära till hands och jag lyssnade ofta intensivt på sångare och försökte att sjunga som mina idoler, som på den tiden bestod av både samtida pop men även äldre populär musik från 50 och 60-talet. Jag var ganska blyg när jag var yngre och sjöng därför mest hemma för full hals i vår lägenhet. Ibland kunde någon granne säga att det lät fint.

Under gymnasietiden var vi på en resa med klassen till London och på båten tillbaka till Göteborg tog jag mod till mig och ställde, efter en del påtryckningar från klasskamraterna, upp i en talangjakt. Detta var till en början mest på kul men, när jag såg vilket starkt intryck jag gjorde på publiken, så väcktes en lust och inspiration att fortsätta sjunga inför en publik. Jag var då i sju-ttonårsåldern. Efter en tid började jag spela bluesmunspel på egen hand. Övandet gick till så att jag även här lyssnade på mina munspelsidoler och försökte spela som de. Det var munspelare som Sonny Boy Williamson, Sonny Terry, Walter Horton, Little Walter Jacobs och Howlin' Wolf som inspirerade mig mycket.

Min syster stod i kö för att lära sig spela gitarr i kommunala musikskolan men var inte längre intresserad att börja när det blev hennes tur. Jag frågade om inte jag kunde få börja i hennes ställe för jag ville gärna lära mig spela gitarr. Det gick bra och så började jag, vid nitton års ålder, att spela akustisk gitarr i den kommunala musikskolan och fick lära mig mina första ackord. Det var otroligt givande att kunna ackompanjera sig själv vilket så småningom ledde till att jag började skriva egna låtar.

De första banden

Jag började sjunga i band som bestod av glada amatörer som spelade mest för skojs skull och hade ett par gigs om året. Efter att ha sjungit under en tid med amatörband fick jag erbjudandet att sjunga med ett band som satsade mer seriöst. Vi kallade bandet The Troubleshooters och det visade sig senare att bandet repade ofta men inte hade konserter lika ofta. Troubleshooters komp bestod av en trio med instrumenten gitarr, bas och trummor och migsjälvs på sång och munspel. Bandet spelade Texasblues av den modernare skolan och framförde musik av bland annat Stevie Ray Vaughan, The Fabulous Thunderbirds och Sugar Ray & The Bluetones. Bandet spelade också ett par originallåtar där jag skrivit texten till låtarna.

Efter ett par år började trummisen, basisten och jag att spela med en annan gitarrist. Bandet spelade fortfarande texasblues men grävde djupare i rötterna, breddade repertoaren och började även spela klassisk Rhythm & Blues och Soul. Jag hade inte sjungit så mycket gammal Rhythm & Blues och Soul tidigare men det kändes verkligen som att jag hittat hem. Jag skrev tillsammans med gitarristen några låtar till bandet. Vi satsade seriöst, startade en bandkassa och fick efter några spelningar råd att trycka snygga affischer och producera snygga demokassetter som vi skickade ut till arrangörer. Vi kallade bandet The J'Jivers och gjorde en hel del spelningar på bluesfestivaler och klubbar i Sverige. Bandet var Västerås-baserat och Stockholm låg nära till hands. Vi spelade ibland när Stockholms Bluesförening anordnade konserter. Då och då spelade vi även på Restaurang Kaos i Gamla Stan. Vi tog efter något år in en saxofonist som bestämt sig för att bara vara med i bandet ett år och precis så blev det, efter ett år slutade han. Vår dåvarande gitarrist började så småningom spela med ett annat band. Bandet låg delvis på is då vi letade efter en ersättare för gitarristen.

Efter en tid hittade vi en ersättare för gitarristen och bandet kom igång igen och började spela mer regelbundet. Efter att ha provat olika konstellationer med både hammondorgel och tre blåsare blev det till slut sättningen gitarr, bas, trummor, trumpet och tenorsaxofon som gällde. Bandet bytte namn till The Soulmates och började spela i Sverige, Norge och även några gånger i Finland. Vi hade vid det här laget hade så pass många spelningar att vi bestämde oss att lägga undan en del av gaget under en tid och hade på så sätt råd att köpa en minibuss. The Soulmates spelade in en platta som gavs ut 2001. Två år senare valde jag att lämna bandet då jag kände att jag ville jobba med musiker som tog ett större konstnärligt initiativ. Med brist på

konstnärligt initiativ menar jag att de enbart spelade vad som skulle spelas men gjorde inte så mycket mer utöver det. Det kändes också som att bandet stod still i sin utveckling och hade fastnat i gamla hjulspår. Vi hade spelat tillsammans i tolv år och jag ville spela med andra musiker.

Under 2003 hade The Soulmates sin sista konsert och samma år bildades Marino & The King Five. Marino & The King Five bestod av erfarna musiker som hade spelat blues och soul i många år. Det var trummisen, basisten, gitarristen och jag som var kärnan i bandet.

Trumpetaren och saxofonisten i Soulmates började spela i King Five. Ibland hände det att en keyboardist var med och spelade. Till en början kändes allt bra och vi utvecklade några av mina låtar som jag sjungit med The Soulmates. Här såg jag potentialen i att jobba med eget material med bandet. Bandet höll så länge som i fem år. Jag kände att det på flera håll i bandet saknades lust att spela egna låtar och vi strävade även åt olika håll. Det självförtroende som The Soulmates hade under repen med eget material saknades helt i Marino & The King Five. Jag kunde inte förstå hur musiker med King Fives erfarenhet inte kunde se värdet av att göra eget material.

Storband

Under 2004 kom jag, genom Anders Lillsunde från Scandinavian Blues Association, i kontakt med Gugge Hedrenius Big Blues Band. Detta år vann B.B. King Polarpriset och Anders Lillsunde ville, i samband med festligheterna kring firandet av artisten, höra mig sjunga blues till ett storbandskomp. Det var meningen att jag skulle vara med som gäst i Gugges band vid en konsert som hölls till B. B. Kings ära. Konserten skulle äga rum på Mosebacke och var den första av en rad konserter som skulle hylla B. B. King under en vecka. Jag kontaktade Gugge och vi kom fram till att jag skulle komma hem till honom nästkommande dag och sjunga för honom till hans pianokomp. Gugge tyckte det lät fint och ville att jag skulle komma och sjunga på ett par "after work" konserter som ägde rum på Fasching. Jag minns att jag var nervös och tror att det berodde på att jag var en aning osäker på var jag skulle komma in i låtarna. Det var ju en ny erfarenhet för mig med storband och jazz och här hade alla andra noter som förklarade exakt när de skulle börja spela. Det gick trots detta bra och Gugge var tydlig och visade mig när det var dags för mig att sjunga. När vi väl skulle spela på Mosebacke hade Gugge dessvärre blivit sjuk men hans son, Dicken, spelade piano istället och vi gjorde en bra konsert, trots att Gugge inte var med oss.

Efter dessa konserter ville Gugge ha med mig vid flera evenemang och det föll sig så att jag blev bandets nya vokalist. Vi spelade på bland annat Liseberg i Göteborg, Jazz i Svaben, Nalen, Fasching, och på Stockholms jazz och bluesfestival.

Under samma år blev jag också tillfrågad om jag ville sjunga med Jakob Norgren Big Band Splash, något som jag tackade ja till. Jakob Norgren hade under sina studier på Kungliga Musikhögskolan startat ett storband med inte mindre än 21 personer. På sång var det utöver mig även Stella, Sunniva och Greta Bondesson som både sjöng solo och körade bakom mig. Jakob Norgren har spelat in två CD-skivor med sitt band och den tredje släpps nu i maj 2010. Skivorna är utgivna på hans egna label Wide Meadow Music och på första skivan medverkar bland annat bluesmannen Sven Zetterberg. Bandet har spelat på olika ställen i Stockholmsområdet. Bland annat hade vi återkommande spelningar på ett ställe som då hette Öst 100 och där medverkade, utöver oss ordinarie sångare, även olika gästartister. Fasching har också engagerat bandet vid flera tillfällen. Nu siktar Jakob på att renodla repertoaren så att det till största delen blir soul i storbandsformat.

Med Gugge Hedrenius var det oerhört inspirerande och i början en aning nervöst att sjunga. Det var en ny musikgenre för mig och dessutom oerhört rutinerade och kompetenta musiker. Utöver Gugge själv bestod bandmedlemmarna av många framstående instrumentalister som efter många års musicerande hade en självklar pondus och auktoritet. Jag var yngst i gänget och var, av någon anledning, livrädd för att inför musikerna och publiken börja sjunga på fel ställe. Vad som gjorde det svårare var att Gugge hade skrivit arrangemang för så många olika sättningar genom åren så formen på låtarna kunde skilja sig från gång till gång, beroende på vilken sättning vi spelade med. Några gånger råkade jag sjunga på fel ställen men fick av både Gugge och andra i bandet höra att det inte gjorde någonting. Det är oerhört berikande och en mäktig känsla att få sjunga till storband. När jag började sjunga med storband väcktes lusten och intresset att lära mig musicklära, harmonilära och arrangering på allvar. Under 2004 såddes det frö som kom mig att söka till musikerprogrammet på Kungliga Musikhögskolans jazzinstitution.

Erfarenheter

Jag har lärt mig oerhört mycket av att ha sjungit i olika slags band under flera år. Bandkänslan är speciell och påminner om ett förhållande på många sätt. Det är inte helt ovanligt att svartsjuka förekommer och uppstår när någon i bandet spelar med fler konstellationer. Det som skiljer sig från ett förhållande är att när det inte känns bra längre är det dags att ”göra slut” med flera personer samtidigt. Denna jobbiga erfarenhet har jag fått uppleva två gånger. På grund av detta försöker jag att inte ha för bråttom med att starta ett nytt stort projekt innan det första är helt avslutat. För mig har det visat sig vara viktigt att samla sig, stanna upp och reflektera över vad jag vill göra efter att ett projekt avslutats, innan jag påbörjar ett nytt.

Å andra sidan har erfarenheten av att ha spelat i olika band gett mig erfarenhet och respekt för andra musiker. Det har också gett mig en scenvana och en förmåga att kunna kommunicera med en publik. Jag har genom att ha medverkat i dessa band fått en bred repertoar inom blues och äldre soul. En annan sak som varit otroligt häftig är att se hur ett band, genom att starta en bandkassa och lägga undan en slant från gaget, så småningom kan få råd till såväl proffsigt marknadsföringsmaterial som turnébuss och även produktionen av en första skiva.

Det som slår mig är att det i de band jag medverkat i som haft en Soul- och Rhythm & Blues-repertoar är det alltid de egna låtarna som varit de starkaste korten. Det egna materialet har för mig alltid varit extra inspirerande och roligt att jobba med vilket inte minst har känts när låtarna framförts inför en publik.

Funderingar kring examensarbete

Jag har haft en hel del funderingar kring vad jag ska göra som examensarbete på Kungliga Musikhögskolan. Under de år jag studerat på skolan har jag sjungit alla möjliga typer av musik och allra mest tid har lagts på den egna gruppen, The Red Starlings. Jag har fått sjunga så mycket rolig musik såsom västafrikansk musik och jazzstandards och fått upptäcka helt nya saker som till exempel improviserad jazz och musikalsång. Utöver detta har jag skrivit en del eget material både för The Red Starlings men även musik för barn, en blues för fyra blåsare, en soulballad med stråkarrangemang med mera.

Många av de saker jag har provat på har varit fantastiskt kul vilket gjorde det svårt att välja vilken typ av musik min examenskonsert skulle innehålla. Jag bestämde mig till slut för att det skulle bli en examenskonsert med The Red Starlings.

The Red Starlings

Jag har alltid gillat call-response sång och har lyssnat på och inspirerats av gammal gospel och soul där detta flitigt förekommer. Min dröm var länge att bilda ett band där vi sjunger soul och rhythm & blues med flera sångare som både sjunger med mig och ibland svarar på de fraser jag sjunger. På Kungliga Musikhögskolan i Stockholm förverkligade jag min dröm och startade under mitt första år bandet The Red Starlings. Gruppen bestod till en början av sex sångare med ackompanjemang. Totalt var vi tretton stycken i gruppen och vi spelade coverlåtar i form av Rhythm & Blues och Soul från 1950- till 1970-talet. Sångarna var utöver jag själv Kristofer Sundström, Aleksandar Brdarski, Fredrik Carlzon, Alfred Granberg och Sebastian Rilton. Kompet bestod av Efraim Törnfeldt (f.d. Olofsson), gitarr, Fredrik Larsson, elbas, Philip Neterowicz, piano, stålsträngad akustisk gitarr och dragspel, Maria Olsson, slagverk, Jacob Johannesson, trummor, Jonne Bentlov, trumpet och Jakob Gustafsson, saxofon.

Jag arrangerade för sångarna med de kunskaper jag fick under mina studier på musikhögskolan. Detta hade inte varit möjligt innan jag studerade på musikhögskolan då jag varken behärskade arrangering eller notläsning. I början visste jag inte riktigt hur jag skulle göra då jag inte läste arrangering under första året. Jag fick god hjälp av Ulla-Britt Åkerberg som var min musikteorilärare under första året. Roine Jansson hjälpte mig också och så fick jag tips av de andra sångarna på vad man bör tänka på när man arrangerar.

Under mitt andra år ville jag fortsätta med gruppen men ville skriva eget material för den. Då de flesta sångarna också är instrumentalister så valde jag att gruppen skulle göras mindre och ackompanjeras av sångarna. The Red Starlings är idag förutom jag, på sång och munspel, Aleks Brdarski som sjunger och spelar akustisk stålsträngad gitarr och elgitarr, Kristofer "Krydda" Sundström som sjunger och spelar elbas och kontrabas, Alfred Granberg som sjunger och spelar trummor och slagverk, Kristian Kraftling som sjunger och spelar piano och Sebastian Rilton som sjunger och spelar percussion. Vi har gjort några konserter på musikhögskolan och en konsert på Underbara Bar i Stockholms Bluesförenings regi. Den första konserten utanför Stockholm ägde rum i Kalmar den 27:e mars 2010. Det har ibland hänt att Petter Olofsson har sjungit och spelat bas i Kryddas ställe. Sebastian Rilton har varit upptagen med andra projekt och då har Krydda tagit hans stämman istället, vilket fungerat bra.

Låtarna vi har framfört har varit mina låtar men vi har också spelat soul-, rhythm & blues-, gospel- och reggae-låtar. Med The Red Starlings får jag det musikaliska gensvar jag strävat efter i tidigare band. Jag vill inte binda gruppen till en specifik genre utan vill, utöver ovan nämnda stilar, också framföra musik inom genrer som bland annat Bluegrass, Ska, Cajun och Latin. Att lyssna till denna typ av musik är oerhört inspirerande och det kan mycket väl tänkas att jag vill försöka skriva låtar utifrån dessa inspirationskällor i framtiden.

Min handledare har under tidigare år varit Roine Jansson och det har fungerat bra. Till en början ville jag ha Roine som handledare under mitt sista år också men det har flutit på bra utan Roines hjälp. Jag har, under repen, fått bra feedback från killarna i bandet om vad som funkar eller behöver ändras. Av den anledningen har jag klarat mig utan handledning.

I början av mitt sista år på musikhögskolan fanns planer på att försöka ge ut en första skiva med The Red Starlings. Jag hörde mig för hos skivbolag men fick inte det intresse jag hoppades på. Det visade sig att jag fick skjuta upp mina planer på att få en skiva klar under min tid på musikhögskolan och istället använda materialet vi spelat in som en demo.

Lite om hur vi träffades

Jag minns när jag letade efter sångare under mitt första år på musikhögskolan. Aleksandar Brdarski och Kristofer "Krydda" Sundström anmälde sig till att vara med i gruppen långt innan jag själv visste vad jag ville göra i sångväg. Aleks träffade jag första gången när vi båda skulle göra ansökningsprov till pedagogsprogrammet i mars 2006 och Krydda lärde jag känna under introduktionsveckan på musikhögskolan. Med två av sångarna klara till min sånggrupp blev jag peppad till att få ihop de övriga sångarna. Jag skrev ihop en inbjudan till att vara med i mitt projekt under det första året och lade i facken hos några sångare som jag blivit tipsad om. Jag fick inget svar från någon av sångarna. En av sångarna som inte svarade var Alfred Granberg.

Mitt första möte med Alfred var under introduktionsveckan då vi fick dansa afrikansk dans. Alfred spelade djembetrumma till vår dans och gav oss några stämmor och ord att sjunga till dansen. För mig, som aldrig dansat eller sjungit afrikansk musik tidigare, var det en otroligt häftig upplevelse. Ungefär en månad efter introduktionsveckan stötte jag ihop med Alfred när han precis klivit av tunnelbanan vid Stadion. Vi gjorde sällskap till skolan och under den tiden presenterade jag mig och frågade om han sett bladet jag lagt i hans fack. Han tyckte sig känna igen något av det jag pratade om men visste inte om tiden skulle räcka till då han hade så

mycket att stå i. Han sa till slut att han gärna ville prova. Efter första repet förklarade han att han gärna ville vara med i bandet.

Vid ett tillfälle stod jag med sångläraren, Gun-Britt Gustafsson, i ljusgården på musikhögskolan och förklarade att jag inte fått ihop alla sångare ännu. Precis då fick Gun-Britt syn på en sångare och tog tag i ärmen på honom och drog till sig honom. Det visade sig att det var Fredrik Carlzon som hon fick tag i. Gun-Britt presenterade oss och så blev det mer eller mindre klart på några minuter att Fredrik också skulle vara med som sångare i bandet. Fredrik gick musikerlinjen på den klassiska institutionen och spelade valthorn men var också en bra sångare. Fredrik har idag ersatts av Kristian Kraftling, som också är en skicklig pianist.

Av en slump satte jag mig under en lunch vid samma bord som Sebastian Rilton, ovetandes om att han är en fenomenal bassångare. Nån av killarna vid bordet frågade hur läget var och jag sa att det var bra och nämnde att jag letade efter en bassångare. Då märkte jag hur allas blickar vändes mot Sebastian. Jag frågade om han ville vara med och sjunga rhythm & blues och soul. Det ville han gärna och har sen dess varit med i bandet. Jag visste att jag ville att vi skulle sjunga klassisk rhythm & blues och soul men hade i början inte klart för mig vilka låtar vi skulle lära oss och vilken sättning det skulle vara i bandet.

Examenarbetets syfte

Syftet med examensarbetet var att göra en bra och underhållande examenskonsert och framföra mina egna låtar i så stor utsträckning som möjligt. Jag har som delmål också velat spela in i studio för att få material till en tänkbar demo eller skiva. Själva examenskonserten har ju också spelats in så det finns en möjlighet att använda material även därifrån.

Vision

Min vision med The Red Starlings är att vi ska etablera namnet och bygga upp ett intresse bland arrangörer och publik och komma igång och spela oftare än vad vi gör idag. Jag vill i framtiden skicka ut mejl, där en låt är bifogad, och följa upp dessa med telefonsamtal till arrangörer för att få fler gigs med bandet. Musiken vi spelar är lättillgänglig och jag tror den går hem hos såväl gammal som ung.

Drömmar om en första skiva

En dröm jag hade var att vi skulle ha en första skiva klar att sälja på examenskonserten. Jag insåg ganska snart att det blev svårt att få drömmen uppfylld då tiden rann iväg fortare än någonsin och det visade sig vara omöjligt att få ihop bandet innan jul. Det kanske kan bli aktuellt till hösten.

Jag har hört mig för hos två independent skivbolag; Rootsie och Opus3. Rootsie tog jag kontakt med tidigt på hösten 2009 och berättade för grundaren, Håkan Olsson, om mina planer. Han gav ingen rungande respons men sa också att själva skivproduktionen går ganska snabbt. Det är själva inspelningen som är den stora, tunga och kostsamma biten. Jag förklarade vidare att min avsikt var att spela in på musikhögskolan under hösten och ge ut skivan till min examenskonsert. Det lät på honom då som att det inte var omöjligt att hinna med. Jag bad honom höra av sig om intresse fanns att ge ut oss och e-postade en länk till vår MySpace sida. Jag fick aldrig något svar av Håkan. Min plan är att kontakta honom igen och fråga om intresse finns att ge ut The Red Starlings i framtiden.

Jag har även kontaktat Jan-Eric Persson som äger independent skivbolaget Opus3 och skickade en CD med främst eget material till honom. Inom en vecka ringde Jan-Eric upp mig och förklarade att han inte var intresserad. Han hade annat i "pipelinen" som var stora produktioner och tyckte inte materialet var tillräckligt intressant att ge ut. I slutet av oktober 2009 förstod jag att flera av bandmedlemmarna inte kunde medverka på någon inspelning

innan jul. Jag inser att jag inte hinner få ut en skiva under min tid på musikhögskolan och kommer istället lägga koncentrationen på att spela in låtar som kan användas som en bra demo. En annan lösning är att inspelningarna görs under våren och att skivan släpps i höst istället. Den sista lösningen beror naturligtvis på vilken respons skivbolagen ger mig.

Musiken

För mig uppstår magin i själva samspelet mellan min sång och när bandet svarar eller sjunger med mig. Det blir ett häftigt sound av sex helt olika röster som tillsammans bildar en skön klang som kan vara smekande som en vårvind eller ruff och stark som en vinterstorm.

I samband med att vi skulle spela med Gugge Hedrenius Rhythm & Blues Jazz Orchestra på Skeppholmens Jazz & Bluesfestival 2005 hörde jag Gugge intervjuas av en dam. Gugge liknade i intervjun sitt band vid en vildvuxen buske, där grenar sticker ut här och var och får göra det utan att det behöver ansas eller trimmas. Jag har tänkt en del på det han sa och tror att han med sitt uttalande menade att han inte eftersträvade det perfekta i sitt band utan tyckte att det kunde få spreta lite åt alla håll. Jag har tagit till mig av det han sa och har tänkt i liknande banor kring hur jag vill att mitt band ska upplevas i en livesituation.

Eget komponerande

I The Red Starlings har det varit jag som skrivit alla originallåtar. Låtarna kommer till på många olika sätt. Antingen kan det vara ett riff som poppat upp i mitt huvud på ett mer eller mindre omedvetet sätt som jag vill jobba vidare med. Eller så kan det vara en textrad eller en idé till en refräng som jag vid något tillfälle skrivit ner och som ligger bra i munnen och som jag vill vidareutveckla. När jag skrev låtar tidigare – långt innan jag började studera musik – gick det i stort sett till på samma sätt. Problemet då var att jag inte kunde noter och hade inte så bra koll på harmonilära heller. Det gick ofta till så att jag, med de ackord jag kunde på gitarr, spelade och sjöng låten för övriga bandmedlemmar. Om jag hade någon specifik idé om hur bas eller trummor skulle spelas så brukade jag ofta nynna detta för bandet som på gehör kunde ta ut det. Det var även med rösten jag försökte illustrera hur trummorna skulle spelas genom att göra trumliknande ljud.

Idag är det vanligt att jag får idéer när jag sitter vid pianot och spelar några ackord. Ofta dyker det upp idéer om vad jag kan sjunga till harmoniken. Ibland kommer texten direkt eller så kommer det en melodi som jag tycker passar fint till ackorden. Jag har reflekterat över att jag, innan Kungliga Musikhögskolan, hade gitarren som arbetsredskap vid mitt låtskrivande.

Numera föredrar jag ofta att sitta vid pianot. Detta beror på att jag tycker att instrumentet är mer överskådligt och låter fylligare än gitarr. Det har också att göra med att jag på piano har lärt mig att spela många, mer eller mindre avancerade, ackord som jag ännu inte behärskar att spela på gitarr. Det känns som att jag har en rikare palett att måla med.

Mina texter handlar ofta om det outslitbara ämnet, kärlek, men också om andra mer eller mindre extrema känslotillstånd. Låten vi öppnade min examenskonsert med var ”Dragon Of Love” som är en hyllning till min fru, Linda och samtidigt en hyllning till den starkaste kraften i världen, kärleken. Jag tillägnade den till min fru, Linda som alltid funnits vid min sida, hjälpt mig och varit en stöttepelare under fyra ganska tuffa år av studier på musikhögskolan. Den är starkt doo-wop inspirerad och har mycket call-response sång. Jag har alltid velat ha mycket slagverk i låten och därför passade det extra bra att Alfred spelade congas och Jacob trummor i versionen som framfördes.

Det händer ibland att jag skriver mer komiska texter. Ett exempel är låten ”Chocolate Mama Blues”, som framfördes på examenskonserten, och som handlar om en kille som träffat en underbar tjej men som äter så mycket choklad, av den dyraste sorten, att hon håller på att göra honom pank och driva honom till vansinne. Andra gånger handlar texterna om saker jag tycker känns fel, till exempel rådande samhällsideal. Till examenskonserten framfördes två helt nya låtar. En av låtarna är ”Botox Bling Bling Barbie Baby” som är just en drift med skönhetsindustrin. Låten handlar om en tjej som gjort om sitt utseende och där det hela har gått till överdrift och spårat ur totalt. Låten är en uptempo låt och har en del call-response element i sig. Den är mycket inspirerad av Motown soulen.

Den andra nya låten som också hade premiär på min examenskonsert var en vaggsång och tröstevisa till min dotter, Frida, som snart är två år gammal. Låten heter ”Lullaby For Frida” och fick avsluta första set. Hon var tyvärr inte närvarande vid själva framförandet så hon får istället höra inspelningen vid ett senare tillfälle. Den skiljer sig lite från den övriga repertoaren på det sättet att den är en jazzig ballad. Den framfördes med enbart mig på sång och med piano, kontrabas och trummor.

Andra set öppnades med ”Underneath The Appletree”. Det är en låt som vi framfört några gånger innan examenskonserterna. Låten skrevs för flera år sen och medverkar också (utan The Red Starlings) på en samlingsplatta som heter Big City Rhythm och handlar om en man som är förälskad. Den har lite av ett Bo Diddley stuk över sig och jag spelar en hel del munspel i låten.

”Driftin” är en låt som jag skrivit för flera år sen. Den skrevs när jag kände mig vilsen och inte riktigt visste vilken väg jag skulle välja i livet. Även i denna låt spelar jag en del munspel. Det är en ganska tempokänslig låt som har haft tendenser till att gå för sakta under konserter. Under själva examenskonserterna tror jag tempot var ganska ok. I ”Driftin” är det mycket call-response sång i hela låten.

Den sista originallåten vi framförde var en ganska nyskriven låt som heter ”Brokenhearted”. Den framfördes första gången den 27:e mars detta år i Kalmar. Låten handlar om att bli sviken av en tjej och få ett brustet hjärta på köpet. Den skiljer sig också lite från repertoaren genom att vara en reggae-låt som går i lite snabbare tempo. Även här är det mycket call-response sång och i slutet sjunger jag friare över de övriga sångarna som vampar på frasen ”You broke my heart!”.

Sången i fokus

I The Red Starlings är det sången som är i fokus. Här har Kristofer och Kristian haft ett försprång då de spelar sitt huvudinstrument och har mycket rutin att falla tillbaka på när de samtidigt sjunger en stämma. För Alfred, som är mer sångare och slagverkare än trummis, och Aleks som egentligen är basist men även spelar bra gitarr, tror jag att det varit svårare att spela och sjunga samtidigt. Bandmedlemmarna har, utifrån sina möjligheter, hjälpt till med sitt kunnande inom det instrument de spelar och bidragit till att hitta ett sväng, ett skönt groove eller ett tempo som känns bra.

Jag har försökt att hålla en öppen dialog i bandet vad gäller de olika stämmorna och hur låtarna är arrangerade. Ofta frågar jag bandet om de tycker att ett visst arrangemang funkar eller behöver ändras. Ibland händer det att jag skrivit en stämma som kanske inte harmoniserar bra med ackordet som spelas och då är ofta någon uppmärksam på det och så ändrar vi den. Det är också vanligt att vi, i synnerhet när vi sjunger och spelar coverlåtar, hittar stämmorna för till exempel en refräng under repets gång. När jag sjunger lead är det

vanligt att övriga bandet svarar och då hittar vi ofta på ett naturligt sätt fram till vem som sjunger grundton, ters, kvint eller eventuellt någon färgning.

Då musikerna i The Red Starlings var givna så var det mer frågan om vilket material vi skulle framföra på min examenskonsert. Det som var speciellt för den här konserten var att Alfred Granberg var på USA turné under större delen av april så därför valde jag i stället att sätta in Jacob Johannesson på trummor. Jag har vid flera tillfällen spelat med Jacob tidigare och han har alltid spelat svängigt och spelar dessutom helt rätt i stilen.

Andras material

När vi framfört andras material har jag hittat låtar och försett bandet med underlag, i form av mp3 filer, som respektive bandmedlem lyssnat in sig på inför rep och spelning. Det har varit oftast varit blues- och soullåtar men det har hänt att jag föreslagit en och annan reggae- och gospellåt också. Här har vi egentligen inte lagt så mycket tid på att arrangera om låtarna utan har mer sett en utmaning i att få det att låta så genuint och likt originalet som möjligt. Detta har varit en nog så stor utmaning i sig.

Inför Kalmar giget ville jag att vi skulle hinna få in mer uptempolåtar i repertoaren. Jag utgick då från låtar jag sjungit i tidigare band. Veckorna innan giget var så tidspressade och vi hade så få reptillfällen att det var tvunget att ha de flesta låtarna plankade redan till första repet för att spara tid. Pianisten Kristian Kraftling hjälpte mig att planka en del av låtarna inför spelningen och han hjälpte mig också att planka de stämmor som sjöngs i gospellåten ”The Last Mile of the Way”. Detta blev jag otroligt tacksam för då tiden inte alltid tycks räcka till, hur man än vrider och vänder på den.

Vägen till examenskonserten

Få reptillfällen

Flera gånger under detta år har det funnits en oro som växt inom mig när det har visat sig mer eller mindre omöjligt att hitta reptillfällen då alla kan vara med. Efter att samtliga i bandet kollat igenom sina kalendrar både en och två gånger så har vi till slut enats om ett eller ett par datum som kan funka. Det har på ett sätt eller annat alltid gått att lösa. Jag kan också minnas att efter första repet släppte all min oro och jag blev övertygad om att det här kommer bli bra och ordna sig trots allt.

Jag hade förhoppningar om att få till tre sångrep och tre rep där vi fokuserade mer på kompet, men där vi även sjöng inför examenskonserten. Det har inte riktigt blivit så. Det har varit svårt att få ihop alla vid samma tillfälle. I slutändan blev det tre tre rep varav ett av dem var genrep. Jag är nöjd med att vi fick till de två helt nya låtarna trots att vi hade så få rep.

Under repen har det ibland varit vissa stämmor eller detaljer i en specifik låt som varit svåra att få till. Då har vi ofta gjort så att vi vampat den delen där svårigheten ligger och sjungit och spelat den tills den låter och känns bra. Det har hänt att jag i någon låt vill att sångarna byter ut den vokal de sjunger på. Ett exempel är om de sjunger på "Oooh" som i orolig och jag vill att det mer ska låta som "Oooh" som i Orvar – en mer öppen klang. Vid dessa tillfällen har det visat sig vara svårt att ändra när de vid själva inläringen börjat sjunga sin stämma i en vokal. Ibland är det vissa engelska ord som de övriga sångarna sjungit olikt mig när de svarar min sång. I de fallen har jag försökt förklara hur jag vill att det specifika ordet ska uttalas. Ofta har jag sagt ordet och de har lyssnat noga och sedan försökt säga det med samma uttal. Jag har ibland varit för fokuserad på en specifik detalj när vi har repat och har inte alls kunnat lyssna till helhets-soundet. Genom att jag spelar in de flesta repen har jag senare, i lugn och ro hemma, kunnat lyssna till helheten på ett annat sätt. Ofta får jag en helt annan känsla när jag lyssnar hemma. Det kan vara en grej som jag tyckte lät väldigt bra på repet som inte alls låter så bra när jag lyssnar på själva inspelningen. Det kan förstås också vara tvärtom. En detalj som inte alls kändes bra, och som jag kände måste ändras, kan faktiskt vid en senare lyssning ha låtit helt ok.

Projektets resultat

Jag hade min examenskonsert den 4:e maj 2010 i Lilla Salen och vi framförde mina låtar och en del låtar från andra artister. När jag gjorde låtordningen var målet att konserten skulle vara dynamiskt intressant och att det var variation på de låtar som spelades. Av tolv låtar var det "The Last Mile Of The Way", "Meetin' At The Buildin'", "What About Love", "Mess Around", "Something You've Got" och "Will You Love Me tomorrow" som var coverlåtar. Inför konserten satte jag upp affischer, som jag designat själv, på skolan och lät även trycka upp programblad som gick i samma stil som affischen.

För att det skulle bli extra festligt bad jag bandmedlemmarna att klä sig i svart med röda detaljer. Svart för att det är snyggt och rött för att anknyta till kärlek och bandnamnet. Rött är också en färg som sticker ut så man syns i Lilla Salen. Jag ville till en början att alla skulle bära en svart kostym med röd skjorta. Det var inte alla som ville klä sig på det viset och då

löstes det på annat sätt. Jag och Jacob bar svart kostym med röd skjorta. Alfred hade en röd t-shirt till sin kostym medan Sebastian och Krydda bar rödsvartrutiga skjortor till svarta jeans och svart kavaj. Aleks bar en stilig, kritstrecksrändig, svart kostym med en svart skjorta och en röd slips. Kristian bar svarta byxor med svart skjorta, svart väst och röd slips. Det kändes roligt att alla höll sig till dessa färger och det blev också enhetligt och snyggt.

En spontan idé jag fick var att vi skulle gå in och sjunga de två första verserna av Curtis Mayfields "People Get Ready" acappella som inledning av konserten. Låten och dess stämmor kunde vi bra sedan tidigare och det blev en bra och stämningsfull början på konserten. Detta kom jag på medan vi stod och väntade på att gå in på scen.

Normalt brukar jag prata en del mellan låtarna och jag tycker det är en viktig del av en konsert som kan hjälpa till att överbrygga barriären mellan bandet och publiken. Till min examenskonsert ville jag inte säga för mycket mellan låtarna. Jag hade inte i detalj planerat vad som skulle sägas och hade inte tänkt säga så mycket annat än vissa bestämda saker. Det enda som var bestämt var att jag skulle tillägna första låten till min fru och att jag vid ett passande tillfälle skulle presentera bandet. Det som sades blev det som jag spontant kände för att säga i stunden. Innan de egna låtarna valde jag ibland att kort förklara vad låten handlar om. Innan vi sjöng gospellåten "The Last Mile Of The Way" minns jag att jag sa något i stil med att det var någonstans i gränslandet mellan rhythm & blues och gospel som soulen föddes. Jag sa det för att förklara för publiken varför vi sjöng en gospellåt, som är ganska avvikande från den övriga repertoaren, men också för att väva in lite matnyttig musikhistoria under konserten. En sak som måste medges är ju att låtens titel också är passande i sammanhanget. Det var dock ingen slump att låten som framfördes var en av gruppen The Soul Stirrers gamla hit som hade Sam Cooke som leadsångare. Sam Cooke var ju en viktig förgrundsfigur inom soulmusiken. Jag minns också att jag nämnde att "Will You Love Me Tomorrow" är en av mina favoritlåtar och att vi inspirerades mycket av William Bells version.

Jag upptäckte att jag blev en aning ställd av att applåderna kändes så korta och tog slut snabbt för att avlösas av en koncentrerad tystnad. Det var en lyssnande publik och jag, som är van att spela inför en aktiv publik med folk som dansar, konverserar och ibland klirrar lite i glaset, är inte så van vid den typen av publik.

Lilla Salen som konsertlokal är egentligen inte den roligaste att ha konsert i med pelare som skymmer bandet och säten som snabbt blir obekväma och hårda att sitta på för publiken. Jag är ändå nöjd och tycker vi gjorde en fin konsert med tanke på de förutsättningar som var och de få rep vi fick till. Efter konserten och till och med flera dagar efteråt har personer som satt i publiken kommit fram och tackat för konserten.

Vad har jag lärt mig av detta?

Då detta är ett projekt som egentligen har pågått i flera år så har jag ju lärt mig massor. En viktig lärdom som jag ska bära med mig är att i ett så tidigt skede som möjligt sätta repen så det inte blir stressigt de sista veckorna inför ett gig, då det kan vara nästan omöjligt att få ihop alla till ett och samma rep. Jag har också lärt mig att ju bättre man planerar och förbereder ett rep desto smidigare går det. Jag har också insett att det lönar sig att lägga lite tid på att snygga till noterna till repen. Detta uppskattas verkligen av bandmedlemmarna.

Planering av hur själva konserten ska gå till är heller inte att underskatta. Jag försöker för mig själv gå igenom vad som ska göras inför konserter men detta är definitivt en del jag kan bli bättre på. Att till och med skriva ner och öva in vad som ska sägas mellan låtarna är något som jag starkt tror på men som jag inte provat än.

En annan sak som har dykt upp flera gånger är att jag ibland har varit otydlig när jag ”cuear” in låtars slut. Egentligen tror jag det, i mitt fall, handlar om att jag varit en aning uppe i varv och måste försöka hålla mig lugn i stunden och bara vänta in tills man är säker på när det ska ”cueas”.

Den kanske viktigaste lärdomen har ändå varit att man inte får glömma att ha roligt och göra skapandet så lustfyllt som möjligt i skrivar- och arrangeringsstadiet. Det är även viktigt att försöka ha roligt när man väl står på scen inför publik. När något går fel är det oftast avväpnande att inför publiken lyfta fram det och göra en grej av det i stället för att det blir en pinsam stämning.

Musikaliska referenser

William Bell – Will You Love Me Tomorrow (Goffin/King)

– Feber – Stax Soul – Lennart Persson

Ray Charles – Mess Around (Ahmet Ertegun) – Ray Charles

(LP:n fick senare namnet Hallelujah I Love Her So) – 1957 Atlantic Records

Sam Cooke with The Soul Stirrers – The Last Mile Of The Way (arr. Sam Cooke)

– Greatest Gospel Gems – Specialty Records, Inc. 1991

Walter Horton – Mouth Harp Maestro – 1991 Ace Records

Howlin' Wolf – The Howlin' Wolf Anthology – 2007 Spectrum Music

Leadbelly (Huddie Leadbetter) – Meetin' At The Buildin'

– Leadbelly Vo 1. 3 – 1939-1947 – 1994 Document Records

Little Walter (Jacobs) – The Essential Little Walter – 1993 MCA Chess

Alvin Robinson – Something You've Got (Fats Domino, Chris Kenner)

– History of R&B – 2000 Disky

Sonny Terry – Sonny Terry & Brownie McGee

– Greatest Country Blues – 2008 Golden Lane Records

Sonny Boy Williamson – The Best Of Sonny Boy Williamson – 2000 Spectrum Music

Lyssnartips

Big Maybelle (Mabel Louise Smith) – The Complete Okeh Sessions 1952-1955 (1994)

Eric Bibb and Needed Time – SACD 19421 – 1994 Spirit & The Blues

James Carr – The Complete Goldwax Singles – 2001 Kent Soul

B. B. King – The Fabulous B. B. King – 1991 Ace Records

Freddy King – Blues Guitar Hero – The Influential Early Sessions – 1993 Ace Records

Etta James – The Very Best Of Etta James – The Chess Singles – 2005 Spectrum Music

Clyde McPhatter – Yes! It's Clyde McPhatter – 2010 Marathon Media International Ltd.

Irma Thomas – The Soul Queen Of New Orleans – 1997 Charly

Jackie Wilson – Reet Petite – The Essential Recordings – 2009 Not Now Music Ltd.